

Zbornik sudske prakse

Predmet C-221/17

**M. G. Tjebbes i dr.
protiv
Minister van Buitenlandse Zaken**

(zahtjev za prethodnu odluku koji je uputio Raad van State (Nizozemska))

Presuda Suda (veliko vijeće) od 12. ožujka 2019.

„Zahtjev za prethodnu odluku – Građanstvo Europske unije – Članak 20. UFEU-a – Članak 7. i članak 24. Povelje Europske unije o temeljnim pravima – Državljanstva države članice i treće zemlje – Gubitak po sili zakona državljanstva države članice i građanstva Unije – Posljedice – Proporcionalnost”

1. *Građanstvo Unije – Odredbe Ugovora – Područje primjene ratione personae – Građanin Unije koji je državljanin samo jedne države članice i koji je to državljanstvo izgubio po sili zakona – Uključenost*
(čl. 20. UFEU-a)

(t. 32.)

2. *Građanstvo Unije – Odredbe Ugovora – Državljanstvo države članice – Gubitak tog državljanstva po sili zakona zbog nepostojanja stvarne veze s tom državom članicom – Gubitak građanstva Unije – Dopuštenost – Uvjeti – Mogućnost nacionalnih tijela i sudova da ispituju posljedice tog gubitka državljanstva i dotičnim osobama vrate državljanstvo s učinkom ex tunc – Poštovanje načela proporcionalnosti*
(čl. 20. UFEU-a; Povelja Europske unije o temeljnim pravima, čl. 7. i 24.)

(t. 35., 39., 40., 42., 44.-48. i izreka)

Kratak prikaz

Pravu Unije ne protivi se gubitak državljanstva države članice i, posljedično, građanstva Unije u slučaju trajnog prekida stvarne veze između dotične osobe i te države članice

Veliko vijeće Suda razmatralo je u presudi Tjebbes i dr. (C-221/17) od 12. ožujka 2019. pitanje je li gubitak državljanstva države članice po sili zakona, koji dovodi do gubitka građanstva Europske unije, u skladu s člankom 20. UFEU-a, tumačenim s obzirom na članak 7. i članak 24. Povelje Europske unije o temeljnim pravima. Nizozemski ministar vanjskih poslova odbio je u glavnom predmetu ispitati zahtjeve za izdavanje putovnice nizozemskih građana koji imaju drugo državljanstvo treće zemlje, uz obrazloženje da su te osobe, od kojih je jedna maloljetna, po sili

zakona izgubile nizozemsko državljanstvo. Odbijanje nizozemskog ministra temeljilo se na zakonodavstvu o nizozemskom državljanstvu, na temelju kojeg punoljetna osoba gubi to državljanstvo ako također ima državljanstvo druge države i ako je tijekom neprekinutog razdoblja od deset godina imala uobičajeno boravište izvan Unije. Osim toga, u skladu s tim istim zakonodavstvom, maloljetna osoba, u načelu, gubi nizozemsko državljanstvo ako njezin otac ili njezina majka izgubi to državljanstvo jer nema boravište u Uniji.

Sud je presudio da se pravu Unije u načelu ne protivi to da država članica, zbog razloga koji se tiču javnog interesa, predvidi gubitak svojeg državljanstva čak i kada taj gubitak ima za posljedicu gubitak statusa građanina Unije. Naime, država članica je ovlaštena smatrati da je državljanstvo odraz stvarne veze između nje i njezinih državljanina, i kao posljedicu nepostojanja ili prestanka takve stvarne veze odrediti gubitak njezina državljanstva. Država članica jednako je tako ovlaštena štiti jedinstvo državljanstva unutar obitelji time da predvidi da maloljetnik gubi državljanstvo ako jedan od njegovih roditelja izgubi svoje državljanstvo.

Međutim, kako bi zakonodavstvo poput predmetnog nizozemskog zakonodavstva bilo u skladu s člankom 20. UFEU-a, tumačenim s obzirom na članak 7. i članak 24. Povelje o temeljnim pravima, ono mora omogućiti nadležnim nacionalnim tijelima, uključujući, ovisno o slučaju, nacionalnim sudovima, da uzgredno ispituju posljedice gubitka državljanstva dotične države članice po sili zakona i da, eventualno, povodom zahtjeva tih osoba za izdavanje putne isprave ili bilo koje druge isprave kojom se potvrđuje njihovo državljanstvo, dotičnim osobama vrata državljanstvo s učinkom *ex tunc*.

Prilikom tog razmatranja nacionalna tijela i sudovi moraju provjeriti je li taj gubitak državljanstva, koji dovodi do gubitka statusa građanina Unije, u skladu s načelom proporcionalnosti u pogledu posljedica koje ima na položaj svake dotične osobe te, ovisno o slučaju, na položaj članova njezine obitelji sa stajališta prava Unije. Takvo razmatranje nalaže ocjenu pojedinačnog položaja dotične osobe kao i položaja njezine obitelji kako bi se utvrdilo ima li gubitak državljanstva posljedice koje u odnosu na cilj koji želi ostvariti nacionalni zakonodavac neproporcionalno utječu na normalno odvijanje obiteljskog i profesionalnog života sa stajališta prava Unije, a osobito na pravo na poštovanje obiteljskog života, kako je propisano u članku 7. Povelje o temeljnim pravima.

Kad je riječ o okolnostima u vezi s pojedinačnim položajem dotične osobe, koje mogu biti relevantne kod takve ocjene, Sud navodi, među ostalim, činjenicu da bi nakon gubitka državljanstva i statusa građanina Unije po sili zakona, dotična osoba bila izložena ograničenjima pri ostvarivanju prava na slobodno kretanje i boravak na državnom području država članica, što, eventualno, uključuje osobite poteškoće kod daljnjeg putovanja u drugu državu članicu kako bi tamo održavala stvarne i redovite veze s članovima svoje obitelji, obavljala profesionalnu djelatnost ili poduzimala potrebne korake kako bi tamo obavljala tu djelatnost. Također su relevantne, s jedne strane, činjenica da se dotična osoba nije mogla odreći državljanstva treće zemlje i, s druge strane, ozbiljna opasnost od znatnog pogoršanja njezine sigurnosti ili slobode kretanja, čemu bi dotična osoba bila izložena zbog nemogućnosti da na državnom području treće zemlje u kojoj ima boravište uživa konzularnu zaštitu u skladu s člankom 20. stavkom 2. točkom (c) UFEU-a.

Osim toga, kad je riječ o maloljetnim osobama, nadležna tijela moraju uzeti u obzir eventualno postojanje okolnosti iz kojih proizlazi da gubitak državljanstva dotične države članice za dotičnu maloljetnu osobu, zbog posljedica koje takav gubitak ima za tu maloljetnu osobu sa stajališta prava Unije nije u interesu djeteta kako je utvrđen u članku 24. Povelje.